

Kunigas Felicijonas LELYS

Kunigas, spaudos darbuotojas, redaktorius, lietuviškos spaudos platinimo organizatorius, knygnešys Felicijonas Lelis gimė 1870 m. sausio 13 d. Pumpėnuose. 1883–1888 m. mokėsi Minsko (Baltarusija) gimnazijoje, 1888–1892 m. – Žemaičių vyskupijos kunigų seminarijoje Kaune. Seminarijoje įsitraukė slaptos klierikų organizacijos „Lietuvos mylėtojai“, kuriai vadovavo Juozas Tumas-Vaižgantas (1869–1933) veiklą, vėliau priklausė Šv. Kazimiero draugijai.

1892 m. išventintas į kunigus, F. Lelis ėjo Kauno Švč. Trejybės parapijos bažnyčios vikaro, nuo 1894 m. – Kauno įgulos karo kapeliono pareigas. F. Lelis dvejiems metams buvo uždarytas į Kretingos bernardinų vienuolyną už tai, kad „pakurstė“ katalikus kareivius dalyvauti kunigų seminarijos inspektoriaus kunigo Edvardo Barausko (1835–1894) laidotuvių procesijoje. Į vienuolyną siūsdavo caro valdžiai nusikaltusius kunigus bei uždaromų vienuolynų žmones. Vienuolyne F. Lelis kartu su mokslo draugu kunigu Kazimieru Kazlausku (1865–1950) (**Krekenavos klebonu**) ėmė organizuoti laikraščio „Tėvynės sargas“ leidimą. Straipsnius rašė J. Tumas-Vaižgantas, A. Dambrauskas-Jakštas (1860–1938) ir kt.

Pirmasis numeris buvo išspausdintas 1896 m. Tilžėje, Martyno Jankaus (1858–1946), kiti – Johano Šenkės spaustuvėse. F. Lelis buvo faktiškas „Tėvynės sargo“ 1896 m. 1–6 numerių redaktorius, korektorius, administratorius. Leidėjai turėjo pagalbininkų, rėmėjų ir talkininkų, kurie iš Mažosios Lietuvos atgabendavo visą tiražą, organizavo laikraščio platinimą. Atgabentiems lietuviškiems spaudiniams vienuolyne buvo įrengta slėptuvė. 1896 m. baigiantis skirtam terminui, F. Lelis slaptai nuvyko į Palangą pas kunigą Joną Vizbarą (1869–1919) tartis dėl „Tėvynės sargo“ redagavimo perdavimo.

Žandarai susekė ir F. Lelio buvimą vienuolyne pratęsė metams – iki 1897 m. Paleistas iš vienuolyno, „Tėvynės sargo“ redagavimą ir leidybą jis perdavė J. Tumui-Vaižgantui. F. Lelis paskirtas vikaru į Kupiškio parapiją. Gabrielės Petkevičaitės-Bitės (1861–1943) liudijimu, F. Lelis Kupiškyje suorganizavo platų knygnešių tinklą, mokė jaunimą rašto, rengė lietuviškus vaidinimus (Vaižganto „Nepadėjus nēr ko kasti“, Keturakio „Amerika pirtyje“).

1901 m. F. Lelis perkeltas į Saudininkų (dabar – Maironiai, Kelmės r.) filiją. Nuo 1904 m. vėl Kupiškio krašte – kunigavo Antašavos, Budrių, Alizavos filijose, nuo 1925 m. – kitose Aukštaitijos parapijose – Papilyje, Velykiuose, altarista **Krekenavoje**.

F. Lelis rūpinosi bažnyčių, kuriose kunigavo, ūkiniais reikalais, statybomis, remontu. Kunigas F. Lelis buvo išrinktas Panevėžio apskrities tarybos ir apskrities Žemės reformos komisijos nariu.

Kunigas F. Lelis mirė 1949 m. liepos 17 d., palaidotas Panevėžyje, Kristaus Karaliaus katedros kapinėse. Gimtosios sodybos Pumpėnuose vietoje pastatytas kryžius, pasodintas ažuolas.

Antkapinio paminklo jaunesniajam leitenantui Mykolui Lipnickui šventinimo ceremonija. Prie brolio kapo kunigas Alfonsas Lipniūnas, kunigas Felicijonas Lelis (sėdi priekyje) su iškilmių dalyviais. Pumpėnai. 1938.08.23.
Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Elenos Gabulaitės rankraščių fondas

Krekenavos parapijos klebonas kunigas Boleslovas Baronas (centre) ir Krekenavos parapijos altarista kunigas Felicijonas Lelis (dešinėje) su tikinčiaisiais. Krekenava 1934.10.14. Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Elenos Gabulaitės rankraščių fondas

Kunigas Felicijonas Lelis su tikinčiaisiais. Krekenava 1934 m. Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka, Elenos Gabulaitės rankraščių fondas

Pagal Ilonos Mažulytės Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos, Krašto kultūros paveldo sklaidos skyrius informaciją parengė mokytojas Mantas Masiokas. 2019.